

DOI: 10.5281/zenodo.1303221

UDC 338.486

JEL Classification: L830

THEORETICAL-PRACTICAL PROBLEMS OF DEFINITION OF CONCEPTS "HOSPITALITY INDUSTRY" AND "TOURISM INDUSTRY"

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТЬ «ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ» ТА «ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ»

Marianna S. Yatsenko, PhD in Economics

Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine

ORCID: 0000-0002-7034-5405

ResearcherID: I-2881-2018

Email: m.s.yatsenko@mzeid.in

Dmytro Yu. Kovtunenکو

Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine

Received: 15.02.2018

Важливість подорожей і туризму як соціально-економічної діяльності постійно зростає і досягла на міжнародному рівні масштабів, які раніше не спостерігалися, причиною чому стала світова економічна рецесія останніх років.

За даними Світової туристичної організації (UNWTO) у 2016 році кількість міжнародних туристів в світі сягала більш 1,24 мільярда, що на 3,9% тобто на 46 мільйонів більше у порівнянні з попереднім роком. Був поспіль сьомий рік зростання міжнародного туризму після глобальної економічної кризи 2009 року. Згідно довгострокового прогнозу UNWTO очікується, що в період з 2010 по 2030 рр. кількість міжнародних прибуваючих туристів у світі зростатиме на 3,3% щорічно та до 2030 року кількість міжнародних туристів досягне 1,8 мільярдів. Це саме на послуги туризму припадає 7% світового експорту, а це 1,4 трильйона доларів США. Одно з десяти робочих місць в світі – це робоче місце в сфері туризму. За тими ж прогнозами, до 2020 року в трійку регіонів-лідерів за кількістю міжнародних туристів регіону увійдуть Європа (717 млн.), Східна Азія і Тихий океан (397 млн.), Північна і Південна Америка (282 млн.), за якими йдуть Африка, Близький Схід і Південь Азії [1]. Такі дані не можливо оминати увагою, тому що вони свідчать про величезний потенціал цієї галузі як взагалі в світі, а також дають надію на можливий динамічний розвиток туристичної галузі і в нашій країні зокрема.

Туризм у багатьох країнах використовується в якості пріоритетного сектора економічного розвитку, що сприяє перерозподілу багатства, скорочення масштабів бідності і покращення рівня зайнятості населення. Але, існує достатня кількість проблемних питань, пов'язаних з ефективним розвитком індустрії туризму та гостинності. По-перше, існує різниця в підходах до визначення понять «індустрія гостинності» та

Яценко М.С., Ковтуненко Д.Ю. Теоретико-практичні проблеми визначення сутності понять «індустрія гостинності» та «індустрія туризму». Науково-методична стаття.

У статті розглянуті та систематизовані різні підходи до визначення понять «туризм», «гостинність», «індустрія туризму» та «індустрія гостинності», виконано порівняння вітчизняної наукової думки та іноземного погляду на проблему та запропоновано авторське бачення даних категорій. Зроблено змістовний акцент на категорії «індустрія гостинності» як на тієї, що на погляд автора, більш сучасна та відповідає реаліям часу, визначено її ключові елементи, наголошено на необхідності їх паралельного розвитку. Для більш широкого розуміння проблеми виконаний аналіз доходів та витрат в сфері індустрії гостинності, на підставі якого зроблено висновок о недосконалості офіційного статистичного обліку щодо різних аспектів діяльності суб'єктів ринку в сфері гостинності.

Ключові слова: туризм, гостинність, індустрія туризму, індустрія гостинності, готельний та ресторанний бізнес

Yatsenko M.S., Kovtunenکو D.Yu. Theoretical-practical problems of definition of concepts "hospitality industry" and "tourism industry". Scientific and methodical article.

Different approaches to the definition of the concepts of tourism, hospitality, tourism industry and hospitality industry are considered and systematized, a comparison of domestic scientific thought and a foreign opinion on the problem is made, as well as an author's vision of these categories is proposed. A substantive emphasis on the category "hospitality industry" was made, as on the one that, according to the author, is more modern and corresponds to the realities of time, its key elements are determined, the need for their parallel development is noted. For a broader understanding of the problem, an analysis of incomes and expenditures in the hospitality industry was made, which led to the conclusion that imperfection of official statistics regarding various aspects of the activities of the subjects of the hospitality market.

Keywords: tourism, hospitality, tourism industry, hospitality industry, hotel and restaurant business

«індустрія туризму» – часто вони використовуються як окремі категорії, але автори мають на увазі одне й те саме, або близьке за сенсом.

Наукові дискусії з цього приводу не заперечують того факту, що туризм і гостинність не можуть існувати окремо, тому як без індустрії туризму не існувало би індустрії гостинності, і навпаки – без індустрії гостинності задовольнити всі потреби споживачів індустрії туризму було б неможливо. Якщо в регіоні не буде туристів, то індустрія гостинності буде або невеликою за обсягом, або взагалі майже приречена, але якщо туристам не буде де відпочивати, туристичні потоки автоматично будуть йти на спад, та призводити до зниження доходів місцевих мешканців регіону.

В світовому секторі послуг саме індустрія гостинності останні роки характеризується одними з найбільш активних темпів зростання, саме вона вважається тим каталізатором, що дає поштовх до розвитку та прогресу всієї світової економіки в умовах динамічних глобалізаційних змін.

Слід наголосити, що саме позиціонування «індустрії гостинності», як той, що поєднує в собі всі сектори та сфери туристичної, рекреаційно-оздоровчої, готельно-ресторанної та іншої діяльності, сьогодні є так званим мейнстримом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідження сутності поняття туризм, визначення його дефініцій, тенденцій розвитку та ролі на світовому ринку послуг виконано в роботах А. Александрової, В. Черненко, О. Любіцевої, М. Мальської, В. Худо.

Різні аспекти організації діяльності, управління в сфері готельно-ресторанного обслуговування розглядаються в роботах В. Архіпова, В. Бородиної, Г. Двуреченської, Л. Нечаюк, Н. Телеш, Г. Папірян та інших.

Дослідженню проблем розвитку готельно-ресторанного бізнесу присвячені роботи таких вітчизняних та закордонних вчених, як А. Бакаєва, О. Гаврилюк, А. Галицький, Н. Ковтун, А. Музиченко, Б. Панасюк, В. Савченко, В. Семиноженко, В. Шевчук та інших.

В своїх роботах більшість дослідників роблять акцент або окремо на туризмі та туристичній діяльності, або на гостинності, або навіть на частині індустрій гостинності – готельно-ресторанному бізнесі. При цьому, розвиток готельно-ресторанного бізнесу розглядають частіш за все за стратегічними аспектами, де предметом дослідження виступають підприємства готельного та ресторанного бізнесу як окремі складові частини індустрії гостинності, а не весь комплекс в цілому. Проте як розвиток туристичної діяльності часто розглядається у відриві від індустрії гостинності. На наш погляд, увага вітчизняної наукової думки недостатньо прикута до визначення ролі індустрій туризму та

гостинності як єдиного комплексу взаємозалежних послуг, його пропорційного розвитку та взаємодії.

Метою статті є аналіз загальносвітові тенденції та рівень розвитку індустрії туризму та гостинності, розгляд та систематизація різних підходів до визначення понять «туризм», «гостинність», «індустрія туризму», «індустрія гостинності», порівняння вітчизняної наукової думки та іноземного погляду на проблему та, на підставі виконаної систематизації пропозиція авторських дефініцій даних категорій. Виконання аналізу доходів та витрат в сфері індустрії гостинності та їх структури.

Виклад основного матеріалу дослідження

Складно переоцінити значення розвитку індустрії гостинності для економіки України. Серед можливих переваг розвитку в цьому напрямку збільшення валютних надходжень, створення нових робочих місць, формування ринку збуту товарів вітчизняного виробництва та інші привілеї. Взагалі, в Україні в індустрії гостинності зайнято близько мільйона осіб (для порівняння у вугільній промисловості зайнято близько 300 тисяч чоловік). Це дає вагомі підстави ставитися до індустрії гостинності вельми серйозно [2].

У сучасній науці існує два діаметрально протилежних підходи до співвідношення визначень «туризм» та «гостинність». Окрім того, часто науковцями застосовуються такі більш широкі наукові категорії, як «індустрія гостинності» та «індустрія туризму».

У табл. 1 ми більш докладно розглянемо різні визначення зазначених наукових категорій, а також порівняємо з визначеннями, що надаються у іноземних джерелах.

Таким чином, можна зробити висновок, що для першого підходу характерне розмежування понять «туризм» та «гостинність» як окремих категорій (п. 1.3, 1.4, 2.1-2.4 табл. 1). При цьому ключовою характеристикою туризму є переміщення, подорож, а гостинності – комфорт, задоволення.

Поняття «гостинність» у різних словниках тлумачиться дещо по-різному, але взагалі визначається як люб'язний прийом гостей, привітність та ототожнюється з атмосферою сприяння, доброзичливості, якою оточують гостя, що відповідає суті туристичної діяльності. Тому поняття туризму та гостинності не можна розглядати окремо, тому ще об'єктивно це дві взаємопов'язані категорії. Гостинність – це більш широке поняття, так як спрямоване на задоволення потреб не тільки туристів, але і споживачів взагалі. Туристи є потенційними споживачами, що мають різноманітні бажання і потреби, що залежать від цілей їх подорожей, але, у той самий час, не всі споживачі в сфері гостинності – туристи [8].

Другий підхід передбачає включення індустрії гостинності до індустрії туризму (п. 1.1, 4.2-4.5

табл. 1), а третій підхід наполягає на тому, що сфера туризму є елементом індустрії гостинності (п. 3.2-3.6 табл. 1).

При цьому, слід зазначити, що вітчизняна наукова думка у попередньому десятиріччі була схильна більш до першого підходу – тобто

розгляду елементів індустрії гостинності як складової туристичної індустрії, а зарубіжна – навпаки – або ототожнює ці поняття (п. 4.1 табл. 1), або схильна включати туризм до більш широкої сфери – індустрії гостинності.

Таблиця 1. Визначення та порівняння різних наукових категорій в сфері туризму та гостинності

№ п/п	Категорія	Джерело
1	2	3
1	Туризм (tourism)	
1.1	"The business of providing services such as transport, places to stay, or entertainment for people who are on holiday". Бізнес з надання таких послуг, як транспорт, розміщення або розваг для людей, що знаходяться на відпочинку	[3]
1.2	Туризм обов'язково пов'язаний з використанням дозвілля, вільного часу людини, її вибором подорожі для досягнення певних мотивованих цілей: освітніх, культурних, ділових, оздоровчих, розважальних та ін. Туризм – надзвичайно багатогранне поняття, яке зачіпає сфери бізнесу, освіти і культури, включає соціальні та політичні аспекти. У сучасному світі туризм позиціонується як специфічна область соціокультурних практик, які створюють сприятливий простір для економічних, культурних, політичних і соціальних комунікацій	[4]
1.3	Туризм може бути визначений як сукупність явищ і взаємовідносин, що виникають при взаємодії туристів, постачальників, місцевих органів влади та місцевого населення в процесі туристичної діяльності. Подорожі, туризм – це комплекс споріднених сфер бізнесу	[5]
1.4	Туризм – тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає	[6]
2	Гостинність (hospitality)	
2.1	"Food, drink, entertainment, etc. that an organization provides for guests or business partners" Їжа, напої, розваги та інше, що пропонує організація гостям, бізнес партнерам	[3]
2.2	Гостинність – комплексна послуга, якій притаманні визначені споживчі властивості та яка створює позитивний образ підприємства, що означає прояв «вторинного попиту» на послуги. Позитивний образ у сфері гостинності має створюватися за допомогою всебічного використання ресурсів гостинності, комфортного середовища гостинності, стратегії та концепції гостинності	[7]
2.3	Гостинність – це одне з понять цивілізації, яке завдяки прогресу і часу перетворилося на потужну індустрію, в якій працюють мільйони професіоналів, створюючи все краще для споживачів послуг (туристів)	[8]
2.4	Гостинність є системою зі створення комфортного перебування подорожуючого поза місцем постійного проживання. До цієї системи входять послуги розміщення, харчування та інші додаткові послуги (побутові, комунікативні тощо), необхідні подорожуючому для повноцінної життєдіяльності, послуги, пов'язані зі здійсненням мети подорожування (екскурсійні, культурно-просвітницькі, релігійні, ділові, лікувальні та ін.) та послуги дозвілля, які урізноманітнюють подорож	[9]
3	Індустрія гостинності (hospitality industry)	
3.1	Businesses such as hotels, bars, and restaurants that offer people food, drink, or a place to sleep" Такий бізнес, як готелі, бари, ресторани, що пропонують людям їжу, напої чи місця для переночування	[3]
3.2	"Hospitality business encompasses transportation. This includes airlines, trains, cruise ships and the staff for each. Flight attendants and cruise staff function as food servers and hoteliers in their efforts to provide food or drink and a comfortable experience" Бізнес гостинності охоплює транспорт, включаючи в себе авіалінії, поїзди, круїзні судна та персонал для них. Співробітники, що супроводжують авіаперевезення та круїзні судна працюють як харчові сервери та готельєри, в їх обов'язки входить забезпеченню їжею або напоями та комфорте перебування	[10]
3.3	"Most people think that hotels alone belong to the hospitality industry, but hotels are only one sector of this industry. Many forms of transportation that cater to tourists are also part of this business world. For example, this niche includes airlines, cruise ships and even fancier trains. Restaurants, general tourism and event planning also belong to this niche" Більшість людей вважає, що тільки готелі належать до індустрії гостинності, але готелі – це лише один сектор цієї галузі. Багато видів транспорту, що обслуговує туристів, також є частиною цього ділового світу. Наприклад, ця ніша включає в себе авіалінії, круїзні кораблі і навіть поїзди. Ресторани, загальний туризм та планування подій також належать до цієї ніші	[11]
3.4	Індустрія гостинності – це індустрія різноманітних послуг, а термін "гостинність" походить від французького "hospice", що означає "благодійний дім". Найвагомими складовими індустрії гостинності світу є готельний, ресторанный бізнес та служба побуту. Індустрія гостинності об'єднує туризм, готельний та ресторанный бізнес, відпочинок та розваги, організацію конференцій, нарад, тощо	[12]
3.5	Індустрія гостинності є збірним поняттям, що охоплює різні форми діяльності в сфері послуг, пов'язані з прийомом і обслуговуванням гостей з метою отримання прибутку. Вона охоплює всю сферу послуг, включаючи готельну та ресторанный справу, туристський і транспортний бізнес, рекреаційну індустрію, конгресний бізнес і комерційне шоу, ігровий бізнес	[7]
3.6	Індустрія гостинності включає в себе різні сфери діяльності людей – туризм, відпочинок, розваги, готельний та ресторанный бізнес, громадське харчування, екскурсійну діяльність, організацію виставок і проведення різних наукових конференцій	[8]
4.	Індустрія туризму (tourism industry)	
4.1	"Also called hospitality industry or tourism industry, a broad category of fields within the service industry that includes lodging, restaurants, event planning, theme parks, transportation, cruise line, and additional fields". Також називається індустрія гостинності або туристична індустрія, широка категорія у сфері послуг, що включає розміщування, ресторани, планування івентів (заходів), тематичні парки, транспорт	[13]

Продовження таблиці 1

1	2	3
4.2	Індустрія туризму – це міжгалузевий господарський комплекс, який спеціалізується на створенні турипродукту, здатного задовольняти специфічні потреби населення в проведенні дозвілля в подорожі шляхом виробництва та реалізації товарів і послуг туристичного призначення	[14]
4.3	Туристична галузь складається з підприємств, що надають послуги гостинності, транспортні послуги та підприємств, що створюють комплексний турипродукт і організують його споживання (туроператори і турагенції)	[9]
4.4	Туристична індустрія – сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів	[15]
4.5	Туристська індустрія – сукупність готелів та інших засобів розміщення, засобів транспорту, об'єктів громадського харчування, об'єктів розваг, об'єктів пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного та іншого призначення, організацій, що здійснюють туроператорську і турагентську діяльність, а також організацій, що надають екскурсійні послуги і послуги гідів-перекладачів	[16]

Джерело: складено автором за матеріалами [3-16]

На рис. 1 наведена еволюція, співвідношення та авторське бачення різних категорій в сферах гостинності та туризму на підставі різних дефініцій категорій, що розглядаються у табл 1.

Рис. 1. Теоретичні підходи та співвідношення різних категорій в сферах гостинності та туризму
Джерело: складено автором за матеріалами [3-7, 9-11, 13-16]

Зустрічається підхід, при якому до туризму не відносять послуги, які надаються особам, що переміщуються з приводу бізнесу або, іноді, і освіти. Вважаємо, що підґрунтям такого підходу є

визначення, яке наводиться у Законі України «Про туризм», де він визначений як тимчасовий виїзд людини з місця постійного проживання з оздоровчою, пізнавальною або професійно-

діловою метою без заняття оплачуваною діяльністю (табл. 1), а суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг визначені як суб'єкти, що здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність [6]. Ми не поділяємо цієї точки зору та вважаємо, що будь-яке переміщення та отримання послуг з розміщення, харчування, екскурсійних та ін. у справах бізнесу, освіти або по роботі теж слід відносити до індустрії гостинності.

На наш погляд, справа не в різних по суті наукових підходах, а в різному ступені еволюції цих систем, або індустрій в нас в країні та за кордоном. Якщо вітчизняна сфера і туризму, і гостинності знаходиться у стані турбулентності та зазнає значних змін в останні роки, що пов'язано з рядом соціально-економічних та політичних факторів, та ще потребує розвитку до рівня

європейських країн або світового рівня, то системи зарубіжних країн значно більше розвинуті, стабільні та мають змогу більш орієнтуватися на високий рівень задоволення споживачів.

Автор погоджується з сучасною науковою думкою щодо розгляду туризму як елементу індустрії гостинництва, але наголошує на необхідності одночасного розвитку цих взаємопов'язаних систем.

Дослідимо стан індустрії туризму та гостинності в Україні за останні роки. Слід зазначити, що відстежити ані витрати туристів, а ні доходи індустрії гостинності в цілому заважко. В офіційній статистиці наводять дані щодо витрат суб'єктів туристичної діяльності на послуги сторонніх організацій, що використовуються при виробництві туристичного продукту (рис. 2, 3), що тільки опосередковано можуть надати уяву про обсяги споживання тих чи інших послуг.

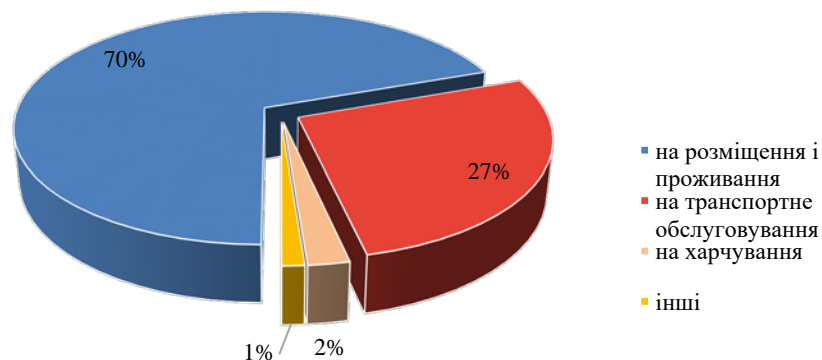

Рис. 2. Структура витрат суб'єктів туристичної діяльності на послуги сторонніх організацій, що використовуються при виробництві туристичного продукту у 2015 р.

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

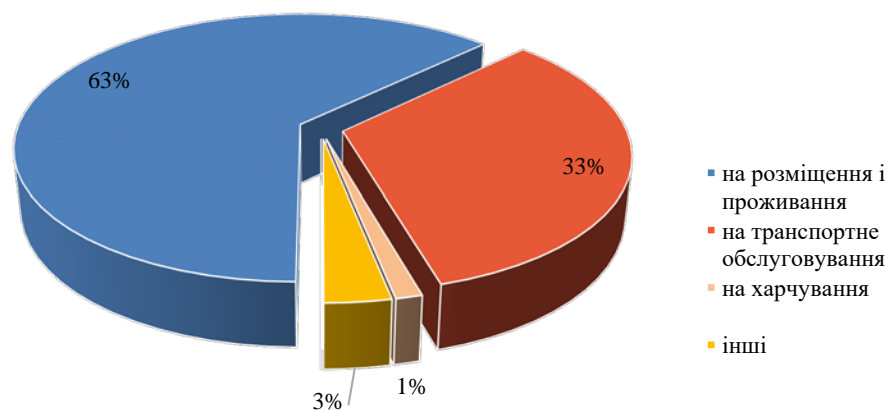

Рис. 3. Структура витрат суб'єктів туристичної діяльності на послуги сторонніх організацій, що використовуються при виробництві туристичного продукту у 2016 р.

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Так, представлені дані свідчать, що лівова частина витрат суб'єктів туристичної діяльності на послуги сторонніх організацій як у 2015 р., так і у 2016 р. складала витрати на розміщення і

проживання – біля 70%. Друга за обсягом стаття витрат – це транспортне обслуговування – майже 30%. Інші види послуг мають незначні обсяги в загальній структурі, але можна припустити, що

таке становище пов'язано не з реально низкими витратами за цими статтями, а з тим, що вони покупаються споживачами додатково, за власні кошти, і не відображені в офіційній статистиці. Крім того, представлені дані дають можливість окреслити обсяги грошових коштів, які витрачаються вітчизняними туристами на користь індустрії гостинності інших країн, але, на жаль,

не дають змоги оцінити обсяги індустрії гостинництва в Україні.

Надалі порівняємо дохід від надання туристичних послуг і дохід від послуг, наданих колективними засобами розміщування (без ПДВ, акцизів і аналогічних обов'язкових платежів) у 2016 р. (рис 4).

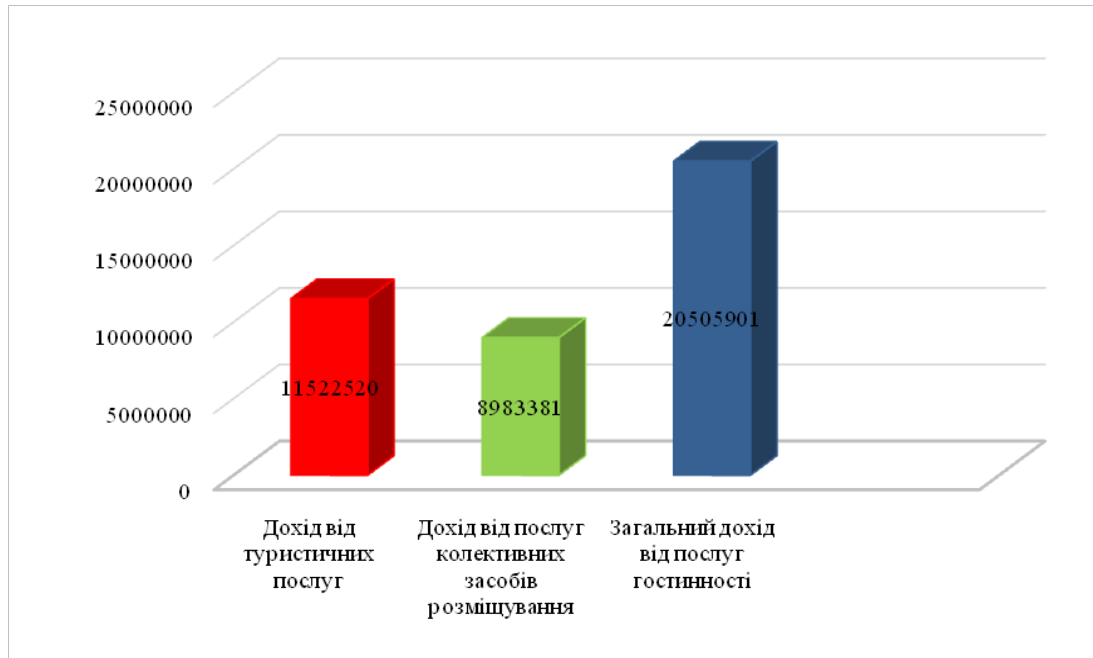

Рис. 4. Порівняння доходів від туристичних послуг і доходів від послуг колективних засобів розміщення (без ПДВ, акцизів і аналогічних обов'язкових платежів) у 2016 р., тис. грн.

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Так, ми бачимо, що за даними офіційної статистики, доходи від туристичних послуг на 20% перевищують доходи від послуг колективних засобів розміщування. При проведенні аналізу було виявлено, що до загального обсягу доходів від туристичних послуг входять послуги від надання екскурсійної діяльності у обсягу лише 0,03%, що на нашу думку свідчить про дуже малу частину коштів, що витрачаються на користь туристичної галузі в Україні. В свою чергу доходи від надання послуг колективних засобів розміщування майже на 36% складаються з послуг оздоровчих, лікувальних та рекреаційних закладів, що враховуючи застарілу та зношену матеріально-технічну базу та обладнання українських оздоровчих закладів, можна вважати досить непоганим результатом.

На жаль, не вдалося провести аналіз доходів або обсягів діяльності таких вагомих елементів індустрії гостинності як послуги харчування, розваг, дозвілля, транспорту, послуг туристичної інфраструктури, організації івентів та ін., тому що доходи цих галузей не обліковуються окремо. Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що аналіз

носив фрагментарний характер із-за браку офіційних статистичних даних.

Висновки

У всьому цивілізованому світі за допомогою туризму еднають націю, популяризують власну культуру, стимулюють економіку, створюють додаткові робочі місця, підвищують рівень життя населення. Навіть попри війни, кризи, природні катаклізми більшість країн розвиває туризм як пріоритетну галузь економіки. Для України в її нинішній складній економіко-політичній ситуації саме індустрія гостинності як комплекс послуг в широкому сенсі може стати основою інтеграції до Європейського простору. Окрім того, у індустрії гостинності є величезний потенціал щодо залучення іноземних інвестицій, тим більше що для цього є всі умови – унікальне поєднання природно-рекреаційних та культурно-пізнавальних ресурсів. Ми вважаємо, що розвиток туристичної галузі в Україні має стати національним пріоритетом. Але на даний час, на жаль, влада не приділяє достатньо уваги комплексному розвитку даного сектора економіки. Звісно, сьогодні є і багато інших велими актуальних питань, що потребують пильної уваги

владного сектора, але не можна марнувати час, тому що цікавість до України з боку туристів, особливо іноземних може сплинути. Для формування високорентабельної і конкурентної галузі, необхідна плідна співпраця представників індустрії гостинності, влади та потенційних

інвесторів з метою максимального задоволення туристичних потреб та залучення інтересу світових туристичних брендів, що у підсумку забезпечить сталий розвиток і стабільний дохід до бюджету країни.

Abstract

Tourism in many countries is used as a priority sector of economic development, promotes the redistribution of wealth, reducing poverty and improving the level of employment. But, there are a sufficient number of problematic issues related to the effective development of the tourism and hospitality industry. First, there is a difference in approaches to the definition of the concepts of "hospitality industry" and "tourism industry" – they are often used as separate categories, but the authors have in mind either the same or similar in meaning. It should be noted that the positioning of the "hospitality industry", as the one that combines all sectors and spheres of tourism, recreation, hotel and restaurant and other activities, today is the mainstream.

The aim of the article is to analyse the global trends and level of development of the tourism and hospitality industry, to consider and systematize various approaches to the definition of concepts "tourism", "hospitality", "tourism industry", "hospitality industry", compare domestic scientific thought and foreign view on the problem and offer author's definitions of these categories. In addition, the task was to perform an analysis of income and expenditure in the hospitality industry and their structure.

It is determined that in modern science there are two diametrically opposed approaches to the correlation between definitions of "tourism" and "hospitality". In addition, scientists often use such broader scientific categories as "hospitality industry" and "tourism industry". In our opinion, it's not a matter of different scientific approaches, but in different degrees of evolution of these systems, or industries. If the domestic sphere of tourism and hospitality is in a state of turbulence and undergoing significant changes in recent years, which is associated with a number of socioeconomic and political factors, and still needs to develop to the level of European countries or world level, then the systems of foreign countries are much larger developed, stable and can be more oriented towards a high level of customer satisfaction. The author agrees with the position of modern scientific thought on the consideration of tourism as an element of the hospitality industry, but emphasizes the need for the simultaneous development of these interconnected systems.

To analyse the incomes or volumes of activities of such important elements of the hospitality industry as food, entertainment, leisure, transport, tourist infrastructure services, event organization and others in Ukraine, unfortunately failed because the revenues of these industries are not taken into account separately.

The conclusions to the article indicate that for Ukraine in the current difficult conditions it is the hospitality industry that can be the basis of integration into Europe, as today it is one of the few spheres of activity and is really ready to switch to the European system of self-regulation. In addition, the hospitality industry has a huge potential to attract foreign investment, especially since there are all conditions for this – a unique combination of natural, recreational and cultural-cognitive resources. We believe that the development of the tourism industry in Ukraine should become a national priority.

Список літератури:

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
2. Туристический бизнес в Украине: трудности и перспективы. Информационный портал о финансах и кредитовании. – Режим доступа: <http://www.dpa.cv.ua/ekonomika/turisticheskiy-biznes-v-ukraine-trudnosti-i-perspektivy.html>
3. Марина Мартыненко. Туристический бизнес в Украине – проблемы и перспективы. – Режим доступа: <https://arena.ua/2017/07/05/turisticheskij-biznes-v-ukraine-problemy-i-perspektivy/>
4. Закон України «Про туризм». – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
5. Реймерс Н.Ф. Природопользование: Словарь-справочник. / Н.Ф. Реймерс. – М.: Мысль, 1990. – 637 с.
6. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії / О.О. Бейдик. – К.: Палітра, 1997. – 86 с.
7. Гудзь П.В. Інформація в системі маркетингового управління курортним городом / П.В. Гудзь // Економіка та право. – 2001. – №1. – С.71-74.
8. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник / М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003.

9. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2002. – 436 с.
10. В.Ф. Кифяк Розвиток туризму, як один зі сценаріїв покращення соціально-економічного стану чернівецької області / В.Ф. Кифяк // Туризм. – Випуск II (58). – 2015. – с. 67-81.
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» від 16 березня 2017 р. № 168-р. – Київ
12. Інформація щодо показників розвитку сфери туризму та курортів у 2016 році // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5badba79-cfc5-40c1-a1ec-61f2e39161aa&title=InformatsiiaSchodoPokaznikivRozvitkuSferiTurizmuTaKurortivU2016-Rotsi>
13. В Україні поживався в'їзний та виїзний туризм. – Режим доступу: <https://hromadskeradio.org/news/2017/09/12/v-ukrayini-pozhvavuvsvya-vyiznyu-ta-vuyiznyu-turyzm>
14. Інформація щодо відвідування України іноземними туристами та виїзду громадян України за кордон за I півріччя 2016 – 2017 років // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3ba262e6-1603-4090-b741-e3c47a7f6d71&title=InformatsiiaSchodoVidviduvannia Ukraini InozemnimiTuristami TaViizduGromadianUkrainiZaKordonZaIPIvirichchia2016-2017-Rokiv>
15. Орлова В.В. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Науковий збірник. / В.В. Орлова. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип.8. – Том 1.
16. Криворучко П. Современные проблемы туризма в Украине / П. Криворучко // Материалы конференции «Научная индустрия европейского континента-2007». – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_tourism/krivoruchko.htm
17. Яна Ищенко. Туризм в Украине: пациент скорее мертв, чем жив? – Режим доступу: <http://vnews.agency/exclusive/33041-turizm-v-ukraine-pacient-skoree-mertv-chem-zhiv.html>
18. Развитие туризма в Украине: проблемы и перспективы. – Режим доступу: <http://marker-ua.info/sotsialnyj-blok/obrazovanie/2528-pochemu-dengi-lyubyat-schet-i-tishinu/>
19. Богдан Данилишин. О перспективах и специфике развития туризма в Украине. – Режим доступу: <https://www.facenews.ua/columns/2016/307795/>
20. Медицинский туризм: куда поехать лечиться? – Режим доступу: https://www.obozrevatel.com/health/medical_tourism/meditsinskij-turizm-kuda-poehat-lechitsya.htm
21. Перспективы развития медицинского туризма в Украине. – Режим доступу: http://medwio.com.ua/press/news/ukrainian_medical_tourism

References:

1. Kifyak, V.F. (2003). Organization of tourism activity in Ukraine. Chernivtsi: Books XXI [in Ukrainian].
2. Tourist business in Ukraine: difficulties and prospects (2016). Retrieved from: <http://www.dpa.cv.ua/ekonomika/turisticheskij-biznes-v-ukraine-trudnosti-i-perspektivy.html> [in Russian].
3. Martynenko, M. (2017). Tourist business in Ukraine - problems and prospects. Retrieved from <https://arena.ua/2017/07/05/turisticheskij-biznes-v-ukraine-problemy-i-perspektivy/> [in Russian].
4. The Law of Ukraine "On Tourism" from 15.09.1995 №324/95-VR. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-av> [in Ukrainian].
5. Reimers, N.F. (1990). Nature use: Dictionary-reference. Moscow: Myisl [in Russian].
6. Beydyk, O.O. (1997). Dictionary of reference on the geography of tourism, recreation and recreational geography. Kyiv: Palette [in Ukrainian].
7. Gudz, P.V. (2001). Information in the system of marketing management of the resort city. *Ekonomika ta pravo*, 1, 71-74 [in Ukrainian].
8. Malskaya, M.P., Khudo, V.V., & Cibuh, V.I. (2003). Fundamentals of Tourism Business. Lviv: Publishing Center of LNU Ivan Franko [in Ukrainian].
9. Lyubitseva, O.O. (2002). Market of tourist services (geospatial aspects). Kyiv: AlterPres [in Ukrainian].
10. Kifyak, V.F. (2015). Development of tourism as one of the scenarios for improving the socio-economic status of the Chernivtsi region. *Turyzm*, 58 (II), 67-81 [in Ukrainian].
11. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Strategy for the Development of Tourism and Resorts for the period up to 2026" № 168-p. (2017). [in Ukrainian].
12. Information on indicators of development of tourism and resorts in 2016. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en-UA&id=5badba79-cfc5-40c1-a1ec-61f2e39161aa&title=InformatsiiaSchodoPokaznikivRozvitkuSferiTurizmuTaKurortivU2016-Rotsi> [in Ukrainian].

13. Inbound and outbound tourism grew in Ukraine (2017). Retrieved from: <https://hromadskeradio.org/news/2017/09/12/v-ukrayini-pozhvavyvsya-vyiznyy-ta-vyuznyy-turyzm> [in Ukrainian].
14. Information on visiting Ukraine by foreign tourists and departure of Ukrainian citizens abroad for the first half of 2016-2017. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail/InformatsiiaSchodoVidviduvannia%20UkraineInozemnimiTuristamiTaViizduGromadianUkrainiZaKordonZaPivrichchia2016-2017-Rokiv> [in Ukrainian].
15. Orlova, V.V. (2012). Actual problems of the region's economy development. Ivano-Frankivsk: Issue 8 [in Ukrainian].
16. Krivoruchko, P. (2007). Modern problems of tourism in Ukraine. Materialy konferentsii "Nauchnaya industriya yevropeyskogo kontinenta-2007". Retrieved from: http://tourlib.net/statti_tourism/krivoruchko.htm [in Russian].
17. Ishchenko, Y. (2016). Tourism in Ukraine: the patient is more dead than he is alive?. Retrieved from: <http://vnews.agency/exclusive/33041-turizm-v-ukraine-pacient-skoree-mertv-chem-zhiv.html> [in Russian].
18. Development of tourism in Ukraine: problems and perspectives. Retrieved from: <http://marker-ua.info/sotsialnyj-blok/obrazovanie/2528-pochemu-dengi-lyubyat-schet-i-tishinu/> [in Russian].
19. Danylyshyn, B. (2016) On the Prospects and Specifics of the Development of Tourism in Ukraine. Retrieved from: <https://www.facenews.ua/columns/2016/307795/> [in Russian].
20. Medical tourism: where to go for medical treatment?. Retrieved from: https://www.obozrevatel.com/health/medical_tourism/meditsinskij-turizm-kuda-poehat-lechitsya.htm [in Russian].
21. Prospects for the development of medical tourism in Ukraine. Retrieved from: http://medwio.com.ua/press/news/ukrainian_medical_tourism [in Russian].

Посилання на статтю:

Яценко М. С. Теоретико-практичні проблеми визначення сутності понять «індустрія гостинності» та «індустрія туризму» [Електронний ресурс] / М. С. Яценко, Д. Ю. Ковтуненко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2018. – № 1 (35). – С. 52-60. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No1/52.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.1303221.

Reference a Journal Article:

Yatsenko M. S. Theoretical-practical problems of definition of concepts "hospitality industry" and "tourism industry" [Electronic resource] / M. S. Yatsenko, D. Yu. Kovtunencko // Economics: time realities. Scientific journal. – 2018. – № 1 (35). – P. 52-60. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No1/52.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.1303221.

